

Reuerendi Patris P. Hieremiæ Drexelii e Societate Iesu Opera omnia

Duobus nunc Voluminibus comprehensa, & libellis ante hac non editis
aucta ; Illvstrata, Indicibvs Moralibus, Locorum S. Scripturæ, Capitalium
Mysteriorum fidei, Rerum, & Concionum quouis anni tempore habendarum
; Congestis Et Compositis Methodo prorsus, alijs Auctoribus inusitata ; Sed
Theologis ...

Indicibvs Illvstratvs Et Avctvs Concionatoriis

Drexel, Jeremias

Antverpiæ, 1643

Capvt X. Christus reviviscens, variè suis se spectandum præbet.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77031](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77031)

CAPUT X.

Christus reviviscens varie suis se spectandum præbet.

obruiti, pro metâ & scopo infaudi lusûs constituti, acutissimo injecti saxo, tabulâ te&ti librarum mille pondo superjecto ponderes in frustra comminuti, eò crudeliùs quò lentius, pellibus urforum vestiti, molossis lanandi objecti. Taceo ceteros qui torti, lacerati, dissecti, quorum spirantium adhuc & à suspensio repentium viscera palpatantia erepta, in ahenum bulliendâ injecta sunt. Alii intestina lentâ ad baculum circumductiõne educenda, ut tardior mors iret, præbuerunt; dissecto ventre (horret animus) inspersam avenam receperunt, equis pabulum offusuri, plantis ferreas soles prægrandibus clavis affixas gestârunt; linguam sub mento evellendam non recusârunt; tibiârum pellem in modum ligularum avellendam porrexerunt; bulliens oleum per os insulsum impavidâ hauserunt; nudis ventribus injectos vivos glires ignitis & obversis pelvibus detentos, atque dentibus effugium parare coactos pertulerunt. Et hæc quæ Tiberius aliquis & Torila erubescat, hæc, inquam, avum hoc nostrum vidit paucis abhinc annis in Galliâ, Angliâ, Belgicâ Christianis in Christianos designata. O nimium miseris, si vitam in tantis suppliciis & innocentes amiserunt, illam non amplius recuperaturi! Certi fuerunt, aliâs numquam passi tam immania, animos suos tanto furore exturbatos, in corpora non lacerata, sed integra, & quovis sole splendidiora reversuros. Sed heu! quâm à multis in contrarium itur, quibus verminosa caro colitur, comitur, pascitur, mulcetur, saginatur; jacet neglectus & incomptus animus. Atqui hoc non est, uti mihi objectum, de meliori vitâ nil ambigere. Nam & lex illa scitur, neminem fictis voluptatibus saturum, ad veras illas admitti. Hanc legem promulgans Paulus, si, ait, commortui sumus, & convivemus, si suspiramus, & conregnabimus. Si tamen compatimur, ut & conglorificemur. Nimirum Christus, in doloribus, nos in deliciis vivemus? illius erunt, spûta, spinæ, flagra; nostrum erunt mensæ, rifus, joci, voluptates, gaudia, honores, tripudiâ? Et quamdiu consiliis tam fatuis inhærebimus? Humiliavit semetipsum, & exinanivit Christus, nos extollimur, & quidquid humilitatem sapit, ut inimicum detestamur & refugimus. Hoc profectò sustinere, hoc compati, hoc commori non est: quâ igitur ratione conregnabimus? Quâm verendum, ne quâm longè à Christi humilitate, tam longè ab illius gloriâ simus. Hæc illam sequitur mensurâ pari reddenda, ut quantum quis sese hic abjecerit, tantum in meliore vitâ extollatur, nec ultra; & quantum hic sese quis exulerit, tantum abjiciatur in alterâ. Vera gloriæ mensura humilitas. Proinde seridè vide, an hic abjici malis cum Christo, an extolli cum lucifero. Spes vana est, quæ promissa affectat præmia, & præmittenda detrectat supplicia. Non conglorificabimur, si non compatiamur; non convivemus, si non commortiamur; non conregnabimus, si non sustineamus. Optimè Chryostomus: *In omni re aut actu virtus agendi, spes est præmii futuri. Qui enim arat, arat ut metat; qui pugnat, pugnat ut vincat. Nam cum sit ita difficile in hoc mundo servare justitiæ sanitatem, quis contentus esset adversus seipsum quotidie lutamina exercere, nisi ad spem respiceret resurrectionis? Tolle ergo spem resurrectionis, & soluta est tota observantia pietatis. Si igitur, inquit Damascenus, resurrectio non est, neque Deus neque providentia est, sed casu feruntur omnia. Videmus justos plurima patientes, improbos florentes, voluptatibus dissuantes. Quis non mutandas aliquando vices dixerit, sed suo ac desinito tempore? Erit igitur resurrectio, justus est Deus omnem virtutis actionem remuneraturus, omnem sceleris turpitudinem puniturus. Laboremus Christo, & speremus. At verò meliorem vitam nemo verè sperat, qui perituram nimium amat.*

Adolescentis prodigi pater, ut filio natu majori persuaderet, cæta domûs ingressum, & communis lætitiæ societatem, Epulari avem, inquit, & gaudere oportebat, quia frater tuus hic mortuus erat & revixit, perierat & inventus est. Moriente Christo, Apostoli velut optimi pastoris oviculæ videri poterant amissæ, ita in lateribus sese penetrârunt; pastor ipse à lupis interceptus, ad crucis pedum occubuit, nec à vivis visus est amplius in diem usque tertium, prout vaticinatus Zacharias, *Perisse autem pastorem, inquit, & dispergentur oves. Percussus pastor & mortuus erat, sed revixit, & dissipatas oviculas collegit; ad mutuos aspectus & colloquia utrimque cum gaudio ingenti reditus est apertus. Gavisi sunt discipuli viso Domino. Hic necessarium proctus compendio docere, quomodo suis Dominus Jesus sese reditu in vitam ostenderit, quo loco, quo tempore, quâ horâ sepultum corpus animârit.*

§. I. Quo tempore Christus, & an primus omnium resurrexerit.

Corpus beatissimum quod habitavit Verbum æternum, non solum non in cineres & tabem ire debuit, sed nec mori debuisset, hujus hominis dignitatem spectare mors potuisset. Cùm enim anima beatitudine suâ jam frueretur, corpori quoque immortalis debebatur vita. Sed bono nostro subit mortem, amor nostri in crucem illâ extulit. At postquam justitiæ divinæ litaturus est, cælestis vita, quam moriendo promeruit, huic corpori concessa. *Humilitas passionis, Augustino teste, meritum est resurrectionis.*

Quâm autem certum est hebdomadis sexto, seu Veneris die Servatorem esse mortuum, tam compertum est ante diem Dominicam ad vitam non esse revocatum. Sed finem primæ, & principium tertiæ diei sumamus. Die Veneris sero vespere in tumultum receptus, initio Dominicæ è tumulo progressus. En optimus pastor absentis tempus & tristitiæ, quantum potuit, contraxit solatio suorum.

Quod horam reviviscens Christi atinet, sunt è Quâ horâ præficus Patribus, qui cenfant Christum post mortis medium horâ primâ in vitam rediisse. Alii, à quorum parte nos stamus, ad auroræ ortum redeunte jam sole id factum existimant. Hebræus Vates cantando velut provocans, *Exurge, inquit, gloria mea. Responderet: Exurgam diluculo.* Itaque à Christi morte ad reditum vitæ Christi fluxerunt horæ quadraginta. His anima fuit in limbo. morte ad reditum vitæ fluxerunt horæ 40. Triginta sex horis corpus exanime sepulchro quædatur. Christus enim mortuus est horâ nostrate tertiâ pomeridianâ. Quod divus Prosper hac sententiâ expressit. Vespere Dominus in cruce, manè in Resurrectione, meridie in Ascensione. Quod & sacrum Ecclesiæ metrum confirmat.

*Aurora celum purpurat,
Resultat ether laudibus,
Mundus triumphans jubilat,
Infernus horrens infremit:
Rex ille dum fortissimus
De mortis inferno specu
Victor triumphat, & suo
Mortem sepulchro funerat.*

Dixerat Christus, *Me oportet operari opera ejus qui misit me, donec dies est.* En dies operantis Christi, triginta quatuor annis nox autem triginta solum sex horæ. His clapsus denuo illuxit ætissimus dies.

O o 3

Hic

Christus omnium primus ad immortalem vitam rediit. *Matth. c. 27. vers. 52. 1 Cor. c. 15. vers. 20. Matth. c. 27. vers. 53. Ambrosius l. 5. epist. 22.*

Hic Theologorum schola querunt, num Christus omnium primus ad vitam redierit, cum Matthaeus afferat, Christo etiamnum in cruce pendente monumenta esse aperta, & multa corpora sanctorum qui dormierant, surrexisse. Sed liquidum est responsum: Christus omnium primus ad immortalem vitam rediit, dormientium primitia, uti Paulus loquitur. Sed & Matthaeus ipse affirmans, Exeuntes, inquit, de monumentis post resurrectionem ejus, venerunt in sanctam civitatem, & apparuerunt multis. Quod Ambrosius confirmans, Primogenitus, inquit, ex mortuis dicitur, quia primus resurrexit. Num autem eo tempore omnes illi ad vitam immortalem sint evocati, jam olim gravis fuit questio. Priscorum Patrum aliqui censuerunt, illos ad modicum temporis velut Resurrectionis testes e tumulis produisse. Sed pace illorum, & cum venia sentire liceat diversa, e sepulchris evocatos ad immortalitatem. Ita Cyprianus, Origenes, Epiphanius, Clemens Alexandrinus, aliique complures sentiunt. Nam, Matthaeo teste, apparuerunt multis. Haec inter ceteras gloriosi corporis prerogativa est, gloriam suam aliis quoque pandere. Et certe hoc poena ac supplicii fuisset, reviviscere ad novam mortem. Deinde cum Christi deliciae sint esse cum filiis hominum, hanc utique redivivorum societatem in caelo desideravit. Et cur inferi jure potiori gaudeant quam Beatorum sedes? Ad inferos Dathan, Core, Abiron, ipsa etiam corpora deportarunt, cur in caelo nondum sint tam corpore quam animo Beati, idque in testimonium Dei misericordiae singularis & copiosae redemptionis? Et quid aliud beati manes quam suorum corporum societatem desiderant? Miraculum fuit, Christi animam jam ante funera beatam mortali corpore detineri. Nec dubium quin illam Beatorum reviviscens cohortem vultus divinus exhilararit, quam primum oculos Christus in mortem clausit. Sed videamus jam, quibus & quo ordine Christus redivivus sese spectandum praeberit. Nam ipso Paschatis latissimo die quinquies aut sexies suis spectandis sui copiam fecit.

Corpora mortuorum cum Christo resurgentium ad immortalem vitam evocata sunt.

S. II. Quibus, quo ordine cernendum se Christus redivivum exhibuerit.

I. Mañe summo Virginis Matris oculos amantissimo resurgentis filii spectaculo recreatos, nemo rationis incorruptae ambigit. Rem veterum testimonii varie assertam, & Ecclesiae consensu stabilitam, pluribus docere super sedemus.

II. Mulieres Solymae, Christo devotissimae, Maria Magdalena, Maria Jacobi, & Salome cum ceteris ante lucem ad monumentum venerunt, saxum ab ostio revolutum viderunt, terrae tremores audierunt. Harum mulierum plures tribus fuisse constat, sed earum certus numerus & nomina nesciuntur.

III. Iis, quae diximus, auditis & visis redierunt omnes feminae, & Apostolis ea narrarunt. Magdalena Petro & Joanni singulariter audita & visa exposuit. Idcirco hi duo cum mulieribus ad sepulchrum properarunt, quos & currere coegit Domini amor. Spectarunt omnia, quae a mulieribus narrati audierunt; sed Magistro ipso non invento redierunt. At verò mulieres ad monumentum perstitissent, videruntque Angelum in sepulchri vestibulo sedentem, qui Dominum surrexisse asseruit, & hortatus est porò ipsum subirent monumentum, ac sepulti locum cernerent. Ingressae duos Angelos invenerunt, ut in ore trium testium itaret Resurrectionis verbum. Hoc insolito viso territae mulieres abeunt a monumento.

IV. Magdalena sola ceteris digressis perstitit plorans, & iterum iterumque se inclinans in sepulchrum quaerebat quem diligebat. Haec amoris iadotes est, illic etiam scrutari, ubi praeciat nil posse reperiri: Plus affectat amor quam conspici queat. Hoc talien effectum est.

Imit. Christi lib. 3. cap. 5. vers. 4.

Duos Angelos denuo vidit, qui eam allocuti, Mulier, ajunt, quid ploras? At illa secum ipsa utique cogitabat: Non Angelos sed Angelorum Dominum quero: non Regis famulos, sed Regem ipsum videre desidero. O perleverantia recti propositi tenacissima, ad laborandum & tolerandum promptissima!

V. Dum igitur Magdalena plorans perstat, Christus a tergo adstat: hunc ubi Angeli reverente gestu praesentem significarunt, conversa illa hortulanum vidit, a quo unica ea voce, Maria, compellata, mox Dominum agnoscens & exclamans, Rabboni, ait. Nec distulit quin illico rueret ad oscula pedibus figenda. Sed istud genus obsequii nondum tempestivi prohibens Christus, Vade, inquit, ad fratres meos, & dic eis: Ascendo ad Patrem meum, & Patrem vestrum, Deum meum, & Deum vestrum. Ita Christus post Matrem, non solum ante alias feminas, sed & ante discipulos omnes soli se spectandum praeberit Magdalene. Nimirum prima merebatur gaudia, quae plures ceteris amabat. Atque haec altera reviviscens Christo visio est.

VI. Magdalena igitur viso Domino laetitia jam omnibus perflua ocyus monumento egressa, & ceteras feminas etiamnum affectu, quid viderit, naravit. Ita simul inter admirationem & gaudia pergebat. In ostendenda via Christus occurrens, Ave, inquit, illi autem accesserunt & tenuerunt pedes ejus, & adoraverunt eum. His Jesus: Nolite timere, inquit, fratres mei, ut erant in Galileam, ibi me viderunt. Haec ipso die Paschatis tertia est Christi Resurgentis visio. Omniaque ista ex Evangelis certa.

VII. Mulieres Christi tabellariae ad discipulos eadem domo collectos pervenit, & narrat omnia. Nemo credit narratibus. Duo veluti rebus desperatis iter parant in Emmaus. Petrus desiderio videndi Domini adens ad sepulchrum redit, & prius visa inspicit, eandemque viam meditabundus relegit: in via Christus cernendum sese objicit. Paulus & Lucas testes: Christus resurrexit die tertia, & apparuit Cepha, & post hoc undecim. Surrexit Dominus verè, & apparuit Simoni. Et quidem citius quam aliis discipulis. Nam Petri moror & poenitentia vehementior, amorque in Christum etiam ardentior. Hinc & Angelus peculiarem Petri mentionem injiciens, Ite, inquit, dicite discipulis ejus, & Petro. Et haec in ipso die nostri Paschatis quarta visio.

VIII. Eodem hoc die Christus geminis discipulis Emmaunta peregrinantibus via comitem se junxit, eorumque pectora productione colloquio calefaciens, Nonne, inquit, hac oportuit pati Christum, & ita intrare in gloriam suam? Et incipiens a Moysse & omnibus Prophetis, interpretabatur illis in omnibus scripturis quae de ipso erant. Deum jam vicinus Emmaunti, violentia familiari ab ipsis tractus, idem cum ipsis hospitium subit. Hic pane fracto, sui corporis edulio cognoscendum se praeberit. Atque haec quinta fuit die Resurgentis visio.

IX. Duo hi discipuli Magistro jam cognito, ab Emmaunte recta redeunt Hierosolyma sub serum vespere. Hic discipulorum ceteros de Petri visione colloquentes inveniunt, visa & audita omnia de redivo Domino confirmant, narrant insuper icineris sui rationem, comitis in via divinam facundiam, ejusdemque in diversorio luculentam notitiam concessam. Dum haec percerent, in ipse Christus discipulorum medio consistit, & vitam a se receptam documentis pluribus ostendit. Haec sexta fuit Christi Resurgentis primo die visio.

Hoc prorsus ordine sibi ea, quae diximus, successe- runt. Gavisi sunt ergo discipuli viso Domino, quamvis Thomas his gaudiorum primitiis non interfuerit. Adfuit quidem cum illi ab oppido Emmaunte reduces rem testatissimam narrarent, ejus tamen narrationis epilogum non expectavit, audiendi tædio, aut tam ardua rei credenda difficultate victus. Ita Dominum eo die

die non vidit, quia finem prolixioris historiae operiri non sultinuit. O perseverantia ad patiendum fortis, ad obtinendum stabilis!

§. III. Quam lacum Pascha Servator nobis omnibus seipsum dederit.

En pastorem interfectum, & ovidas dissipatas, et Magistrum crucifixum, & discipulos in latebris coactos, iterum tamen in amplexus mutuos convenire. Perierat Pastor, & inventus est, mortuus erat & revixit. Itaque epulemur, inquit Paulus, non in sermone vereri, neque in sermone malitie & nequitiæ, sed in azymis sinceritatis & veritatis. Lex prisca de pane fermentato non edendo gravissimè præcipiens, Quicumque, ait, comederit fermentum, peribit anima illa de Israël, à primo die usque ad diem septimum. Omne fermentatum non comederis, in cunctis habitaculis vestris ederis azyma. Sed diu fermenti acotem nostra impatientsia, fastus, pigritia & invidia nostro incoxit pani. Nunc azymos patientiæ, submissionis, pie solertia, spiritus latitiae, casti amoris comedamus. Pascha nostrum immolatus est Christus. Hunc nobis agnum celestis Pater dedit in epulum beatissimum. Epulemur, sed in azymis, absit omnis amaritudo & acor nequitiæ.

Hebraeus rex Josias, quod Regum facti produnt, tale pascha celebravit, cui simile nunquam fuisse historicus facit memotians, Præcepit omni populo, inquit, facite Phasè Domino Deo vestro. Nec enim factum est Phasè tale à diebus Indicum, & omnium dierum Regum Israël & regum Iuda, sicut in octavo decimo anno regis Josia factum est Phasè istud Domino in Hierusalem. Sed & pythones & ariolos, & figuras idolorum, & immunditias, & abominaciones, que fuerant in terra Iuda & Hierusalem, abstulit Josias, ut statueret verba legis. Nimirum hoc est paschales dies agere, vitorum sortis, & quidquid in animo abominandi est tollere, & Christi Patientis monita ac exempla, memori menti altrum insigere.

Rex Israël Joas, cum Amasiam regem Juda prælio vicisset, captivum duxit in Hierusalem, & murum eius à portâ Ephraim usque ad portam anguli quadringentis cubitis. Hierusalem celestis, ô Christiani, patet, dejecti sunt muri, qui cælum obvallaverant. Ingre diamur illam urbem ad celebrandum pascha sempiternum. Ingressum aperit victoria; vindicti dabitur manna. Vince tempus, & expugnasti cælum.

Ævo Ezechia regis laudatissimi (quod Regum Chronicon testatur) fecerunt filii Israël, qui inventi sunt in Hierusalem, solennitatem azymorum septem diebus in letitiâ magna, laudantes Dominum per singulos dies. Placuitq; universis nutritudinibus, ut celebrarent etiam alios dies septem, quod & fecerunt cum ingenti gaudio. Ezechias autem rex Iuda præbuerat multitudini mille tauros, & septem millia ovium: Principes verò dederant populo tauros mille, & oves decem millia. En, duo millia bouum, & septemdecim millia ovium consummandanda dantur in paschale epulum. Sed parum hoc, si grandiora perpendamus.

Rex Josias dedit omni populo, qui ibi inventus fuerat in solennitate Phasè, agnos & hodos de gregibus, & reliqui pecoris triginta millia, bouum quoque tria millia. Hac de regis universâ substantiâ. De suo principes & sacerdotes addiderunt octingentos boves, & reliqui pecoris septem millia sexcenta. Quæ omnia Regum Chronicon fidei cæculo signavit. Ita universè bouum quatuor millia, ovium triginta octo millia paschali gaudio sunt jugulata. Feceruntque filii Israël, qui reperti fuerant ibi, Phasè in tempore illo, & sollemnitatem azymorum septem diebus. Non fuit Phasè simile huic in Israël à diebus Salomonis Propheta; sed nec quinquam de cunctis regibus Israël fecit Phasè, sicut Josias, Sacerdotibus & Levitis, & omni Iuda & Israël, qui reperti fuerat, & habitantibus in Hierusalem.

Nos verò longè amplio rem letandi causam in nostro paschate habemus. Divinus Pater unicam nobis

oviculam dedit, quæ ad occisionem ducta obmutuit, & non aperuit os suum. Hæc in furcam crucis appensa nos ab interitu suâ morte servavit. Cum hoc agnello unigo non centum millia taurorum, non ovium decies centena millia vel minimum comparanda. Victimæ paschali laudes immolent Christiani, Agnus redemit oves, Christus innocens Patri reconciliavit peccatores. Verùm hîc illud accuratissimè observandum, quod Regum Chronicon apponit: Cùmque hæc fuissent ritè celebrandæ, egressus est omnis Israël, qui inventus fuerat in uribus Iuda, & fregerunt simulacra, succideruntque lucos, demoliti sunt excelsa, & altaria destruxerunt, donec penitus everterent. Nimirum hoc Christiani Paschatis primariu est: succidendi sunt luxuriae luci, excelsa superbia demolienda, altaria gula destruenda. Hæc forsitan hæctenus esca rum deliciis, dapibus opimis, potu prælaro nimium oneravimus; destrua tur. Nec illud negare possumus, suum ferè cuivis homini dandum esse simulacrum, uti suos quisque manes patimur, & sua quemque trahit voluptas, nam vitiis nemo sine nascitur. Hic ira urgetur, ille invidia, avaritiâ ipse, hic foci diâ & pigritiâ. Hæc nostra sunt simulacra, quæ factivis sacrificiis propitiamus. Frangantur, & evertantur penitus. Decernat ille statuatque sanctè, non irasci amplius, hic invidiam detestetur, ista omnem odisse avaritiam incipiat; hic ignavia validè resistat. Sterili cultu celebramus Pascha, nisi vitorum evertamus simulacra.

§. IV. Laudata vita, resurrectio assidue cogitata.

Nunc igitur monente Petro vivamus iustitiae. Nam ille mortuus est & revixit, qui peccata nostra ipse pertulit in corpore suo super lignum, ut peccatis mortui iustitia vivamus. Debitam peccatis pœnam expers peccati pertulit, ut qui peccatis mortui eramus, soli jam viveremus iustitiae. O verè vitam quæ vincit peccatum omnis mali seminariu! Hic solatiu plenum: Cujus livore sanati sumus.

Nova omnino res, per Christi Vulnera curati non sumus. Nova curatio, nisi ipsa vulneraretur, per illius livores medelam fieri nostris languoribus, illius morte nobis donari vitam, nec aliter nos vitâ donandos, nisi ipse moreretur; fuso illius Sanguine, non amplius peti nostrum; nec alia nos lege servandos, nisi ipse periret in cruce, nec umquam nos vinculis exolvendos, nisi ligaretur ipse, ut ipsius vincula libertas esset nostra, ipsius flagra, sanitas nostra, ipsius vulnera, integritas nostra, mors denique ipsius, nostra vita. Quâ de te Paulus Coloss. lollentes erudietis, Et vos, inquit, cùm essetis mortui in delictis, & c. convivificavit cum illo, donans vobis omnia delicta, delens quod adversus nos erat chirographum decreti, quod erat contrarium nobis. Et ipsum tulit de medio, affigens illud cruci, & expolians principatus & potestates, traduxit confidenter palam, triumphans illos in semetipso. Mortui omnino eramus delictis, imò per delictum mortui. Interemrat enim nos delictum morte omnium pessimâ. Sciebat hoc qui dixerat: Mors peccatoru pessima. Sed hoc peccati chirographum, hoc mortis decretum, jam Christi sanguine deleterum; primigeniæ libertati à Christo sumus restituti. Fortior armatus fortem armis exuit & prædâ, captivam duxit captivitatem, triumphum egit de omnium retro fauculorum hostibus. Surrexit Dominus verè, & apparuit Simoni.

De Resurrectione assidue commeditandâ divinè Petrus Chryfologus, Tota spes, inquit, fidei Christiana in Resurrectione constituta est mortuorum. Repetere hæc eadem, inculcare hæc ipsa vehementius, Resurrectionis ipsius ardore gestimus. Fratres, semper de Resurrectione liber dicere, jugiter de Resurrectione delectat audire, quia mori nunquam liber, vivere semper delectat. Resonet ergo in ore nostro Resurrectio semper, semper Resurrectio ad nostra mentis transmittatur auditum, ut mors, quæ nostros semper obsidet sensus, cum terrore suo, cum lamentis suis à nostris sensibus effugeatur. Quia sic agricola

De Resurrectione assidue commeditandâ divinè Petrus Chryfologus, Tota spes, inquit, fidei Christiana in Resurrectione constituta est mortuorum. Repetere hæc eadem, inculcare hæc ipsa vehementius, Resurrectionis ipsius ardore gestimus. Fratres, semper de Resurrectione liber dicere, jugiter de Resurrectione delectat audire, quia mori nunquam liber, vivere semper delectat. Resonet ergo in ore nostro Resurrectio semper, semper Resurrectio ad nostra mentis transmittatur auditum, ut mors, quæ nostros semper obsidet sensus, cum terrore suo, cum lamentis suis à nostris sensibus effugeatur. Quia sic agricola

De Resurrectione assidue commeditandâ divinè Petrus Chryfologus, Tota spes, inquit, fidei Christiana in Resurrectione constituta est mortuorum. Repetere hæc eadem, inculcare hæc ipsa vehementius, Resurrectionis ipsius ardore gestimus. Fratres, semper de Resurrectione liber dicere, jugiter de Resurrectione delectat audire, quia mori nunquam liber, vivere semper delectat. Resonet ergo in ore nostro Resurrectio semper, semper Resurrectio ad nostra mentis transmittatur auditum, ut mors, quæ nostros semper obsidet sensus, cum terrore suo, cum lamentis suis à nostris sensibus effugeatur. Quia sic agricola

Mors est desperationis domina.

Ejus suavesiones.

cola fructus uberes & exfatias epulas carnat, ut imminentem vomeris laborem non sentiat & sudorem. Sic nauta portus modulatur & lucra, ne undarum ruinas, ne maris discrimina pertimescat. Sic miles, ne vulnera metuat, ut gladios non pertimescat, preda personalis & triumphos. Unde Resurrectionem mente, ore, oculis aspicet, canet, cogit Christianus, ut totam mortis possit despiciere & calcare formidinem. Mors est, Fratres, desperationis domina, incredulitatis mater, germana corruptionis, inferni parens, diaboli conjunx, omni malorum regina, qua omne genus hominum tali ordine inexplebili impugnat, ut primum susurratricem suam desperationem praeferat talia suademem: Homo, cur tua perdis tempora? Ecce domina mors tua venit animam tuam in nihilum redigens, carnem tuam putredine, ossa tua verustate consumens, ut te qui non fuisti antequam nascereris, faciat non esse post mortem. Redde ergo debita ante mortem, moriturus cito, tibi, etatibus suis: da iustis infantiam, da deliciis adolescentiam, da voluptatibus iuventutem, da senectutem tibi, ne sine causa de spe cogites desperes. Post istam mittit incredulitatem suam filiam, sic nupantem: Quasi non moriturus, quasi evasurus mortem, sic de vita disponis. Homo, te decipit fides, tu fidei credis, qua, ut tollit praesentia, futura promittit, & ut auferat, que sunt ante mortem, nescio qua invisibilia pollicetur esse post mortem. Quis ipse venit, aut quis sapiens credit tot facultis promissa non reddita? O si manduces & bibas! manduca & bibe, cras enim morieris. Terciam germanam nequitia sua corruptionem tali dirigit cum furore, ut aspectus hominum invadat, attrahat, occupet, per sepulchra extremos ostendens carceres, suos jacere ibi demonstrat immobiliter vinculatos: & ut homines sensusque hominum horrore toto, toto pavore conturber, effundat putredinem, eructat sanem, spurgit faecores, atque ad unum corpus hominis innumeros carnisifices ab se vermes dedisse proclamat. Quare non desperationi, quare non incredulitati crederent Christiani? Haec sunt mortis cella, his ducibus, his consiliis, tali conspectu captivata, vastata, interficit omnes, quos natura praesentem perducit ad vitam; ducit reges, trahit populos, genus impellit, non divitiis redimi, non flecti precibus, non lacrymis molli, non viribus unquam potuit ista superari.

Sed nemo his larvis terreatur: Surrexit Dominus verè. Et nos omnes resurgemus. Nam in Christo omnes vivificabuntur, unusquisque in suo ordine, primitie Christus. In eam rem Chrysologus à se dicta stabiliens, Non solum, inquit, sine causa credidit, sed & sine causa vixit, qui se ad hoc solum natum credit, ut periret. Homo, quid tibi oritur, quod non occidat & quid tibi quod occiderit, non resurgit? Dies mane oritur, & iterum resurgit in mane: sed sepelitur in nocte, & iterum resurgit in mane. Sol quotidie nascitur, quotidie moritur: resurgit ipse quotidie: tempora dum transeunt, pereunt: dum redeunt, reviviscunt. Unde homo si Deo non credit, non acquiescit legi, si non consentit auditui, vel oculis tuis crede, vel elementis Resurrectionem tuam tibi jugiter predicantibus acquiesce. Certe si ista longè sunt inferiora, qua in tuis manibus sunt, & de morte tuo opere suscitantur, te posse Dei opere doceant suscitari. Vade ad semen, Apostolo te docente: tolle triticum aridum sine sensu, sine motu, duc sulcum, fodi terram, fac sepulchrum, sepeli triticum, inspicie quemadmodum morte deperit, humore turgescit, putredine corrumpitur: & cum pervenerit ad totum quidquid desperatio, quidquid incredulitas, quidquid corruptela tibi superius ingerebat, tunc subito reviviscit in germine, in herbà pubescit, juvenescit in caule, maturascit in fruge, & ad illam totam ipsam, quam tu perisse deslebas, speciem resurgit & formam: ut te homo triticum non tam doceat manducare, quam sapere, non tam cogat laborare, quam credere. O homo accipe fidem, quia gratis datur: crede Resurrectionem, quia qui promittit illam, pretium non requirit.

§. V. Resurrectionis fides stabilitur, Resurgentis Christi victoria summam attingitur.

Igitur resurgemus omnes, sed non omnes immutabimur. De resurgendi modo jam olim respondens Paulus, inspicis, inquit, tu quod seminas, non vivificatur, nisi

A prius moriatur. Et quod seminas, non corpus, quod futurum est, seminas, sed nudum granum, Deus autem dat illi corpus sicut vult. Ad ingerendam altiùs Resurrectionis fidem, variè laetatur Deus in rerum naturis hoc mysterium depinxit. Et ecce, arbores post spolia vestiuntur, caeca inocularunt, emortuae in vitam redeunt, in frondes & fructus denud erumpunt; ita vitis redit color floribus, succus & liquor vitibus, anima vitæque plantis omnibus. Nec prius tamen exhibentur ista quam absumpta fuerint: incipiunt cum deserint, redeunt cum abscellerint, & quod amissum, iterum est, quasi hæc finiantur ut fiat. Ita totus hic revolubilis rerum ordo, manifesta est Resurrectionis testatio. Haud aliter dies in noctem moritur, & tenebris sepelitur; amissa lux lugetur, ea tamen rursus cum suo cultu reviviscit orbi, noctem mortem suam interficiens, tenebras sepulchrum suum referans. Ita revolvuntur hiemes & ætates, ver & autumnus cum suis quibusque moribus revertuntur. Et quis de Resurrectione hæreat? Nonne manus Moysi emoritur exanguis, & refulso vitam recipit colore? Nonne ad contactum ossium Elisæi reviviscit inhumatum pridem cadaver? Nonne ad ejusdem Elisæi imperium Sunamitidis filius in vitam revocatus? Nonne ad dimensionem Elisæ, filius Sareptanæ viduæ jam defunctus iterum cepit vivere? Nonne ad vocem Petri mortua refedit Tabitha? Nonne ad complexum Pauli Eutyclus adolescens in vitam rediit? Nonne resurrexit caro & sanguis in Christo? An verò plus in suam quam in alienam potuit? Quid in alienam potuerit, vide filiam Jairi, vide viduæ filium, vide Magdalena & Marthæ fratrem Lazarum. Audi omnes Apostolos, Evangelistas, Angelos. Matthæus post narratam de Domini sepulturam, Vespere autem sabbathi, ait, que lucebat in primâ sabbathi. De his Petrus Chrysologus eleganter differens, Quid hoc, ait, verbi est? Hoc vesper dies sabbati, hoc non habet mundi usus. Vesper fuit, non inchoat diem; tenebrescit vesper, non lucebit, non in auroram revertitur, quia lucis ortum ignorat. Vespere, noctis mater jam parturit diem, & mutat ordinem, dum agnoscit auctorem; radiat de novitate mysterium, anhelat conditori servire, non tempori. Resurgente Christo fidelibus lucebit vesper, dies infidelibus tenebrescit: dispersis nox mutatur in diem, judas dies vertitur in noctem. Et ecce terræ motus factus est magnus. Angelus enim Domini descendit de caelo, & accedens revolvit lapidem, & sedebat super eum. Tremuit terra, non quia Angelus descendit de caelo, sed quia ab inferis dominator ascendit. Ecce terræ motus factus est magnus. Moveretur chaos, dissiliunt ima terrarum, timet terra, montium tremunt pondera, orbis fundamenta quatuntur, corripitur tartarus, sifuntur inferna: adducitur mors, que in reos tendens incurrit in iudicem; dominata servis, exarsit in Dominum; serviens in homines, profilivit in Deum. Merito ergo perit lex tartari, remota sunt inferni iura, potestas mortis ablata est, & in penam remuneratis suscitavit mortuos cognitoris injuria: denique redduntur corpora, redintegratur homo, vita reparatur: & constat de veniâ jam totum, quia in auctorem vitæ mox est transgressa sententia. Mutatur hic ordo rerum: morem, non mortuum devorat hic sepulchrum, domus mortis mansio fit vitalis, uteri nova forma mortuum concipit, parit vivum. Angelus enim Domini descendit de caelo, & accedens revolvit lapidem, & sedebat super eum. Et Angelo qua causa sedendi erat, cui nulla merat lassitudo? sed sedebat ut fidei Doctor, ut Resurrectionis Magister: sedebat super petram, ut soliditas sedis daret creditibus firmitatem. Ponebat Angelus super petram fundamenta fidei, super quam Christus erat Ecclesiam fundaturus, qui dixit: de caelo Tu es Petrus, & super hanc petram ædificabo Ecclesiam meam. Erat, inquit, aspectus ejus sicut fulgur, & vestimenta ejus sicut nix. Ad Angeli gloriam non sufficit fulgor, ad caelestem naturam quid facit vestimentum? sed splendore tali referebat speciem nostræ Resurrectionis & formam: quia resurgentes per Christum, Christi mutantur in gloriam. Præ timore autem ejus exterriti sunt custodes, & facti sunt

1. Cor. c. 15. vers. 36. & seq.

1. Cor. c. 15. vers. 36. & seq.

sunt velut mortui. Miseri, quos tunc percussit pavor mortui, quando securitas redditur vita: sed crudelitatis ministri, perfidie executores aliena, fiduciam sumere quomodo poterant de supernis: obsidebant sepulchrum, Resurrectioni januas obstruebant, & ne qua possit intrare vita, mors perire, servabant: merito eos Angeli percussit & prostravit adventus. Misera & sibi semper inimica mortalitas dolet se mori; ne resurgere possit, oppugnat: sepulchrum aperire convenerat, & ad resurgendum quidquid erat facultatis asserre, ut esset miraculum de facto, de exemplo spes, de reverso res, credulitas de videndo. Grandis dementia est, hoc hominem nolle credere, quod sibi desiderat evenire.

Pre timore autem ejus exterriti sunt custodes. Quare territi: Quia custodebant crudelitatis studio, non pietatis obsequio, Ruit, destruitur, stare non potest, quem conscientia destruitur, impellit reatus. Hinc est, quod Angelus percussit impios, pios alloquitur & solatur: Nolite timere vos. Hoc est, illi timeant: quatenus non timeant, timeant persequentes. Timeat Iudaeus qui tradidit, Pilatus qui cruci addidit, miles qui crucifixus: timeat impietas que illusit, crudelitas que acerum & sel propinavit, timeat sevitia, que sepulchrum obsedit, perfidia que mendacium emittit, & fidem vendidit, inhumanitas que suum Dominum occidit. Vos autem gaudere convenit, non timere: quia resurrexit, quem querebatis mortuum, vivit quem lugebatis occisum. Nolite timere vos, scio enim quod Jesus vult qui crucifixus est, quaeritis: non est hic. Hoc est, ego veni ut instruerem vos, non ut illum eximerem, qui & rerum factor est, & sui est susceptor. Non est hic. Surrexit enim sicut dixit. Vides quia venit Angelus, ut factis assereret servus, que Dominus praedixit, at verbis, & doceret mortuam & vivendi penes illum potestatem fuisse, qui ante suam mortem praedixerat resurrectionem: nam utique qui scire potuit, potuit & cavere: sed quia vincere potuit, declinare contempsit, quia Resurgens gloria sepelivit mortis injuriam.

Igitur caeli plaudite, aether insona, triumphum clamate littora, terra resulta; & tu Echo mille ora indue; gratulentur, jubilent, applaudant universa. Vicisti, Domine Jesus v, vicisti. Victoriam manum tuam laudamus pariter. Videmus etiamnum in bono duce victoriae vestigia, plagas adversas, trophaeum nobile, purpuratam crucis arborem praedicamus. Non est gloriosa victoria, nisi ubi fuerint laboriosa certamina. Turissima est pro Christo & cum Christo pugna, in qua nec vulneratus, nec prostratus, nec constrictus fraudaberis victoria. Tu tantum ducem tuum non desere; cum illo pati, est vincere.

CAPUT XI.

De Christi Reviviscens triplici victoria.

ANTE annos circiter octoginta Francosutti ad Moenum duo Principes foras prodeambulabant animi causa. Et ut latior iret hic dies, geminos falcones emisissent in auras praedatum. Incurrit in aleatos venatores istos avis plebeia. Mox uterque praedo eo impetu in oblatam sibi volucrem ruebant, ut seipsos rostris confixerint, foedaque lacerarint; ita delapsi & volare simul & vivere desierunt. Pica, ea erat avis, hostium quidem unguis evasit, sed terrena decidit, & antequam subvolaret, a canibus discerpta est.

Sanguinaria sententia in Christum pronuntiatam robusti duo falcones, Mors & diabolus, subvolantur ad diripiendam praedam. Jam ante inter olivas Christus dixerat: Haec est hora vestra, & potestas tenebrarum. Sed uterque hostis turpissime victus est. Oseas hoc praedixit: Ero mors tua, & mors; morsus tuus ero inferne. Avis discolor pica, fallax mundus & mendax synagoga, quamvis etiamnum spirent, destinatum tamen sibi supplicium non evadent. O bone Jesus v, ecce confundentur & erubescunt

omnes, qui pugnant adversum te. Absorpta est mors in victoria.

Vicit Christus elephantum, leonem vicit & crocodilum. Hoc ajo: Mundum crucifixus, & diabolum & mortem debellavit. De Austrifluda triplici hac victoria nunc differendum.

S. I. Christus Reviviscens vicit elephantum.

Elephantum mundum confestim sagaci belluae, & quae Plinio atque Eliano testibus, religione singulari crescentem lunam veneratur. Jam intelligis, credo, Lector, cur huic bestiae mundum comparem Elephantorum varius est usus in bellis. L. Metellus primo bello Punico elephantos centum quadraginta duos cepit. Hi Romae omnes in circo jaculis & hastis occisi, inopia consilii, quoniam neque ali placebat, neque Regibus donari. In praesertim, ut veteri jactatur verbo, primi omnium vincuntur oculi. Ingenti mundus apparatu aciem struxit adversus Christum tamquam primis insulubris debellandum, atque ut ipsi omnium primi vicerentur oculi, armatas copias velut ad latronem capiendum emisit in olivetum. Nam irruentibus in se turbis Servator, Tamquam ad latronem, inquit, existis cum gladius vestibus comprehendere me. In Christi necesse, omne genus hominum conjuravit, sacri, profani, summi, imi, Hebraei & Romani, Sacerdotes & Reges, amici & hostes. Agmen duxerunt Pharisei, Scribae, Legisperiti, Senatus omnis Hebraeus, Pontifices, Annas, Caiphaz, Herodes, Pilatus. Censuit mundus Christum Dominum adversa multitudine opprimendum. Deceptus est mundus, & suammet fraude victus.

Eduxerat rex Antiochus contra Machabaeos Principes numerosissimum exercitum, centum millia peditum, & viginti milia equitum, elephantorum triginta duos ad incunda praelia cruditos. Et commovebantur omnes inhabitantes terram a voce multitudinis eorum, & incesu turbae & collisione armorum: erat enim exercitus magnus valde & fortis. Huic Sidas Machabaeus cum suis iridem copiis in occursum venit. In ipso congressu & ardore praesertim, vidit Eleazar unam de bestis loricatorum regis, & erat eminent super ceteras bestias: & visum est ei, quod in ea esset rex: & dedit se, ut liberaret populum suum, & acquireret sibi nomen aeternum. Et cucurrit ad eam audacter in medio legionis interficiens a dextris & a sinistris, & cadebant ab eo huc atque illuc. Et vivit sub pedes elephantis, & suppositus se ei, & occidit eum, & cecidit in terram super ipsum, & mortuus est illic.

Hunc elephantum regium fortissimus Eleazar nofter Christus prostravit. Vehementur hac bellua ducem maximi pelvis aureis armati, Annas, Caiphaz, Pontifices, rex Herodes, Pontius Praeses, singuli speciosa ratione Christum addixerunt morti: illi ut blasphemum, iste ut stultum, hic velut hominem plurimorum sententia damnatum. Hac armaturam mundus velut turritus elephantus in Christum bat. Ex hujus belluae turri quatuor viri illi, iudices iniquissimi in innocentem pugnant. Sed caesus est elephanteus, iudices dejecti. Resurrexit Christus, sicut dixit. Et videre nostrum Eleazarum, quo ausu & animo dimicantem in se belluam jugularit.

1. Vidit unam de bestis loricatorum, & erat eminent super ceteras bestias. Testatus id Psaltes, Quare, inquit, fremuerunt gentes, & populi meditati sunt inania? Astiterunt reges terra, & principes convenerunt in unum adversus Dominum, & adversus Christum ejus. 2. Et dedit se, ut liberaret populum. Cruciatu & mortem Christus subit sine duplici, cum ad omnem humanam gentem ab interitu servandam, tum ad gloriam aeternam suo nomini parandam. Propter quod & Deus exaltavit illum, & donavit illi nomen, quod est super omne nomen. 3. Et cucurrit ad eam audacter in medio legionis. Quam intrepidus Christus in oliveto irruenti armatae legioni dixit, Ego sum! Quod & ingemans,

1. ad Corint. c. 15. v. 54. Christi triplici victoria.

1. De mundo. Plin. lib. 8. nat. hist. c. 1. Alian. l. 4. de Animalibus c. 10.

Matt. c. 26. vers. 55.

Elephantum. 1. Machab. c. 6. v. 43. & seqq.

Audacia Christi in suo contra mundum congressu. Psal. 2. v. 1. & 2. Christus duplici fine cruciatus & mortem subiit. Philip. c. 2. vers. 9. Ioan. cap. 8. v. 6. & 8.

Cur territi sunt custodes in adventu Angeli. Ibid. v. 5. In primo concilio. Ibid. v. 6. Ibid. v. 10. Ibid. v. 20. Ibid. v. 41. Ibid. v. 11.